Jaarverslag 2025 en Jaarplan 2026

Rekenkamer Gemeente de Ronde Venen

Gemeente
De Ronde Venen

Inhoudsopgave

Samenstelling rekenkamer 3
1. Inleiding 4
Doelstelling Rekenkamer 4
Onafhankelijk en betrokken 4
Doorwerking van doelen in beleidspraktijk 4
Doelstelling en werkwijze van de rekenkamer 5
2. Terugblik 2025 6
Relatie met de raad 6
Onderzoek Inburgering Statushouders 6
Doorontwikkeling rekenkamer 7
Cursussen en opleidingen 7
3. Wat gaan we doen in 2026? 8
Uitvoeren onderzoek Kapitaalgoederen 8
Uitvoeren onderzoek Onderbesteding 9
4. Financiën 10
5. Tot slot 11

Samenstelling rekenkamer

Naam	Benoeming	Einde Termijn 1	Einde Termijn 2
Dhr. Dr. Ir. Anton Smets (voorzitter)	1 januari 2023	1 januari 2029	1 januari 2035
Dhr. Drs. Wiebe Blok RO	1 mei 2023	1 mei 2029	1 mei 2035
Mw. Drs. Denise Groesz RO	29 juni 2023	30 juni 2025	

Secretaris:

Mevrouw Laura van Harmelen, Msc., tot juni 2025.

Mevrouw Jeanine Laudy/Josette Jonker, vanaf 2026.

1. Inleiding

Doelstelling Rekenkamer

De doelstelling van de rekenkamer van de gemeente De Ronde Venen is vergelijkbaar met die van een nationale rekenkamer, maar dan gericht op de controle en verbetering van de beleidsmatige verantwoording binnen de gemeente. Het belangrijkste doel is om te waarborgen dat gemeentelijke middelen op een efficiënte, effectieve en rechtmatige manier worden besteed en dat het gemeentebestuur goed verantwoording aflegt over de besteding van belastinggeld.

De specifieke doelstellingen van onze rekenkamer zijn onder andere:

- Onafhankelijke onderzoeken: De rekenkamer voert onafhankelijke onderzoeken uit naar het gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan. Dit betreft vaak evaluaties van beleid en programma's, projecten of specifieke uitgaven.

- Bevordering van de efficiëntie en effectiviteit: De rekenkamer onderzoekt of gemeentelijke projecten en beleid daadwerkelijk de gewenste resultaten opleveren en of er ruimte is voor verbetering in de manier waarop de gemeente haar middelen inzet.

- Advies en aanbevelingen: Na het uitvoeren van onderzoeken doet de rekenkamer aanbevelingen aan het gemeentebestuur over hoe de werking van de gemeente kan worden verbeterd, bijvoorbeeld op het gebied van financieel beheer of beleidseffectiviteit.

- Verantwoording aan de gemeenteraad: De rekenkamer helpt de gemeenteraad om de rechtmatigheid en doelmatigheid van het gemeentelijke beleid en de uitvoering ervan te beoordelen. De gemeenteraad kan op basis van de rapporten en aanbevelingen van de rekenkamer beslissingen nemen over het gemeentelijk beleid.

Onafhankelijk en betrokken

De rekenkamer De Ronde Venen gaat uit van autonomie in betrokkenheid. De rekenkamer wil bijdragen aan de kwaliteit van besluitvorming in De Ronde Venen en de raad ondersteunen. De rekenkamer kan de gemeenteraad gevraagd en ongevraagd adviseren, waaronder met onderzoeksrapporten, quickscans, verkenningen en raadsbrieven. De wet geeft aan dat de Rekenkamer het onderzoeksonderwerp bepaalt, om onafhankelijkheid te garanderen ten opzichte van de politiek.

Doorwerking van doelen in beleidspraktijk

Doorwerking van rapportages is daarbij een belangrijk element. Wanneer de RK kwalitatief goede rapporten oplevert, die vervolgens niet bij de verdere besluitvorming betrokken worden, dan is er sprake van gebrekkige effectiviteit. Vandaar dat de RK op zoek is naar methodes van

onderzoek waarmee de doorwerking van onderzoeken kan worden bevorderd. Dat doet ze onder andere door te luisteren naar de wensen van de raad en aansluiting te zoeken bij de gemeentelijke organisatie. Dat is niet altijd eenvoudig, zo blijkt ook bij andere rekenkamers. Het vinden van een balans tussen het zoeken naar aansluiting en het behouden van de onafhankelijke positie vraagt een alerte houding gedurende het onderzoek. Daarnaast is de rekenkamer niet zozeer op zoek naar het oordeel “dit is goed of fout”, maar vooral naar “waar zijn de dilemma’s en knelpunten in de uitvoering van het beleid?” Op deze wijze wil de RK bijdragen aan een lerende organisatie.

Voorbeelden daarvan zijn de onderzoeken Woonbeleid, Subsidiebeleid, Afvalbeleid en Inburgering Statushouders, waarbij de uitkomsten en aanbevelingen van dit onderzoek zijn betrokken bij het opstellen van het beleid. De rekenkamer vindt het fijn dat haar resultaten op deze wijze geschikt worden geacht en gebruikt worden als onderdeel van het nieuwe beleid.

De rekenkamer richt haar onderzoek op die beleidsterreinen en op die aspecten van de bedrijfsvoering van de gemeente waar zij risico’s voor de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid (taakstelling conform de wet) ziet en waar de meerwaarde van rekenkameronderzoek het grootst is.

De definiëring van beide begrippen is conform de omschrijving die de Algemene Rekenkamer hanteert, zoals vastgelegd in de Handreiking meten van doelmatigheid. De controle op de rechtmatigheid van de jaarrekening is voorbehouden aan de accountant.

Doelstelling en werkwijze van de rekenkamer

De rekenkamer is door de raad ingesteld. De afspraken rondom benoeming, werkwijze en onderzoekselectie zijn vastgelegd in de Verordening gemeentelijke rekenkamer De Ronde Venen 2023.

De rekenkamer doet onderzoek naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. Een door de rekenkamer ingesteld onderzoek naar de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur bevat geen controle van de jaarrekening. De rekenkamer kan de raad gevraagd en ongevraagd adviseren.

2. Terugblik 2025

Relatie met de raad

De relatie met de raad is belangrijk, omdat we graag ideeën en wensen voor nieuw onderzoek ophalen bij de raad. Hierbij houden we rekening met de onafhankelijke keuze voor onderzoeksonderwerpen, zoals de wet en de verordening voorschrijven. Zo hebben we een aantal bijeenkomsten georganiseerd, waarbij we alle fracties hebben uitgenodigd om met ons in gesprek te gaan om deze wensen te delen met ons. Hieruit hebben we een groslijst samengesteld. Naar aanleiding hiervan hebben we het onderzoek Inburgering Statushouders gedaan.

Ook zijn we het onderzoek Kapitaalgoederen en het onderzoek Onderbesteding gestart. Het onderzoek Kapitaalgoederen is stopgezet na ontbreken van de ondersteuning van de griffie per juni 2025. Het onderzoek Onderbesteding idem, mede als gevolg van uitstel van het landelijke onderzoek naar Onderbesteding dat we nodig hadden als benchmark voor het onderzoek in de gemeente De Ronde Venen. Hierover hebben wij u meermaals geïnformeerd, onder meer met een Informatiebrief aan de raad die u heeft besproken in het Presidium.

Onderzoek Inburgering Statushouders

In 2025 is in opdracht van de Rekenkamer De Ronde Venen onderzoek uitgevoerd naar het beleid en de uitvoering van de inburgering van statushouders. Aanleiding voor het onderzoek was de invoering van de Wet inburgering 2021, die gemeenten een centrale regierol geeft bij de begeleiding van statushouders op het gebied van taal, participatie, werk en huisvesting. Het onderzoek richtte zich op de periode 2022 tot en met 2024 en had als doel inzicht te geven in de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gemeentelijk beleid.

Uit het onderzoek blijkt dat De Ronde Venen het beleid uitvoert binnen de geldende wettelijke kaders en daarbij inzet op maatwerk en persoonlijke begeleiding. De gemeente voert de regie en werkt samen met diverse externe partners, waaronder VluchtelingenWerk, taalaanbieders, Kansis en SosyTraining. Deze samenwerking wordt over het algemeen als positief ervaren, met korte lijnen en goede afstemming. Ook de tijdelijke huisvesting via de Hotel- en Accommodatieregeling (HAR) wordt effectief ingezet, waardoor statushouders sneller kunnen starten met hun inburgeringstraject.

Statushouders zijn overwegend gemotiveerd om te integreren en de Nederlandse taal te leren. Tegelijkertijd ervaren zij knelpunten, met name in de organisatie en kwaliteit van het taalonderwijs, de planning van activiteiten en de combinatie van taallessen, werk en gezinsverantwoordelijkheden. De persoonlijke benadering van de gemeente en de inzet van taalmaatjes, werkervaringsplekken en jobcoaches worden als waardevol beschouwd en dragen bij aan participatie en zelfredzaamheid.

De gemeente monitort de voortgang van statushouders onder meer via de Participatieladder. Hoewel geen expliciete meetbare doelstellingen zijn vastgelegd, wordt de uitvoering van het beleid als betrokken en zorgvuldig beoordeeld. Een deel van de statushouders vindt zijn weg

naar werk of andere vormen van participatie. Tegelijkertijd blijven er aandachtspunten bestaan, zoals de aansluiting van taalonderwijs op de praktijk en het vinden van passende werkplekken.

Het onderzoek laat verder zien dat de gemeenteraad vooral wordt geïnformeerd over de huisvesting van statushouders en minder structureel inzicht heeft in andere onderdelen van het inburgeringsproces. Versterking van de informatievoorziening kan de raad ondersteunen bij het invullen van zijn kaderstellende en controlerende rol. De uitkomsten van het onderzoek bieden aanknopingspunten om het beleid en de uitvoering verder te verbeteren en waar nodig bij te sturen.

U kunt de resultaten via bijgaande link lezen:

Doorontwikkeling rekenkamer

Naast onze hoofdtaak, het doen van onderzoek, is in 2025 ook de nodige tijd, energie en aandacht besteed aan diverse verbetertrajecten die nodig zijn om aan de relevante wet- en regelgeving te voldoen en de bedrijfsvoering van de rekenkamer te verbeteren. We zijn trots op de stappen die we hebben gezet om de rekenkamer door te ontwikkelen. Zo hebben we veel aandacht besteed aan de missie en visie van de rekenkamer. Hiervoor hebben we voorstellen gedaan voor de actualisering van de Verordening gemeentelijke rekenkamer De Ronde Venen. Die doorontwikkeling is nodig om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van onze onderzoeken blijft meegroeien met de complexiteit van de maatschappelijke uitdagingen, de doorwerking gelijke tred houdt met de essentie van de aanbevelingen en de rekenkamer zichzelf ook houdt aan de eisen van rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid waar we anderen aan toetsen.

Deze doorontwikkeling vergt veel inzet van de rekenkamer en van de leden van de griffie. Hierdoor is de doorlooptijd van de onderzoeken vergroot en is het budget beter benut. Ik hoop dat u met ons vindt dat we daarmee onze opdracht weer hebben waargemaakt: onafhankelijk onderzoek voor De Ronde Venen en de dorpen en gemeenschappen die hierbij horen, met het doel bij te dragen aan het versterken van de lokale democratie en de kwaliteit van het gemeentebestuur. Daarvoor danken we ook de medewerkers van de griffie en iedereen met wie we hebben samengewerkt. Speciale dank gaat hiervoor uit naar Denise Groesz, die onze rekenkamer heeft verlaten en secretaris Laura van Harmelen, die de griffie in de lente heeft verlaten. Hierdoor hebben we veel extra werk verzet, waarbij we desondanks hebben moeten besluiten de onderzoeken Onderbesteding en Kapitaalgoederen uit te stellen, totdat nieuwe ondersteuning beschikbaar zou komen. We zijn dus ook dankbaar dat het gelukt is om in 2025 samen weer zo veel werk te verzetten.

Cursussen en opleidingen

Voor de doorontwikkeling hebben de leden van de RK ook verschillende cursussen en opleidingen gedaan bij universiteiten en opleidingsinstituten als de NVVR, de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers. Voorbeelden hiervan zijn cursussen CHATGPT, een opleiding Real Estate en Masterclasses Seniorenhuisvesting en Vastgoed- en Grondexploitaties.

3. Wat gaan we doen in 2026?

Uitvoeren onderzoek Kapitaalgoederen

In 2026 gaan we het onderzoek over Kapitaalgoederen opnieuw opstarten en uitvoeren. In dit jaarplan neemt de Rekenkamer het onderzoek Kapitaalgoederen op als een van de prioritaire onderzoeken. Met dit onderzoek wil de Rekenkamer inzicht bieden in de wijze waarop het beheer, onderhoud en de vervanging van gemeentelijke kapitaalgoederen plaatsvinden en in hoeverre de financiële dekking daarvan op de langere termijn is geborgd. Kapitaalgoederen, zoals wegen, civiele kunstwerken, riolering, groen en gebouwen, vormen een essentieel fundament onder maatschappelijke opgaven als bereikbaarheid, veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid.

Aanleiding voor het onderzoek is het grote belang van goed beheer en onderhoud van kapitaalgoederen, zowel vanuit maatschappelijk als financieel perspectief. Onvoldoende of uitgesteld onderhoud kan leiden tot veiligheidsrisico's, verminderde kwaliteit van de openbare ruimte en kapitaalvernietiging. Tegelijkertijd leggen beheer, onderhoud en vervanging een aanzienlijk beslag op de gemeentelijke begroting. Dit vraagt om duidelijke beleidskeuzes, realistische meerjarenplanningen en een solide financiële onderbouwing.

Het onderzoek richt zich in het bijzonder op de vraag of de gemeenteraad voldoende in staat wordt gesteld om zijn kaderstellende en controlerende rol te vervullen. Daarbij wordt gekeken naar de informatievoorziening vanuit het college over de staat van de kapitaalgoederen, de voortgang van onderhouds- en vervangingsprojecten en de beheersing van financiële en organisatorische risico's. Ook wordt onderzocht of de beschikbare middelen, inclusief eventuele reserves en voorzieningen, toereikend zijn om de gewenste kwaliteit van kapitaalgoederen duurzaam in stand te houden.

Daarnaast besteedt het onderzoek aandacht aan de uitvoering van het beleid in de praktijk. Er wordt gekeken hoe beleidsdoelen zijn vertaald naar beheer- en onderhoudsplannen, hoe prioriteiten worden gesteld en hoe wordt omgegaan met risico's zoals achterstallig onderhoud en klimaatverandering. De Rekenkamer betrekt hierbij niet alleen documentanalyse, maar ook gesprekken met betrokken ambtenaren en een afvaardiging van de gemeenteraad, zodat zowel het bestuurlijke als het uitvoerende perspectief wordt meegenomen.

Met dit onderzoek beoogt de Rekenkamer lessen te trekken en concrete aanbevelingen te formuleren voor zowel college als raad. Deze aanbevelingen moeten bijdragen aan een transparantere besluitvorming, betere sturing op beheer en onderhoud en een versterkte borging van de financiële houdbaarheid op de lange termijn. Daarmee ondersteunt de Rekenkamer de raad van de gemeente De Ronde Venen bij het maken van weloverwogen keuzes over het beheer van gemeentelijke kapitaalgoederen, nu en in de toekomst.

Uitvoeren onderzoek Onderbesteding

In het jaarplan neemt de Rekenkamer het onderzoek Onderbesteding op als een belangrijk thema binnen de financiële sturing en verantwoording van de gemeente De Ronde Venen. Onderbesteding – het positieve verschil tussen het begrote en het gerealiseerde resultaat – wordt door volksvertegenwoordigers regelmatig als problematisch ervaren, omdat het kan duiden op een gebrek aan realisme in de begroting of op het niet uitvoeren van voorgenomen activiteiten.

Aanleiding voor het onderzoek is dat onderbesteding meerdere oorzaken kan hebben, zoals behoedzaam of niet-realistisch begroten, planningsoptimisme bij beleidsvoornemens of het laat beschikbaar komen van middelen waardoor besteding binnen het begrotingsjaar niet meer mogelijk is. Hoewel onderbesteding op het eerste gezicht positief kan lijken, heeft zij belangrijke consequenties voor de kaderstellende rol van de raad. Achteraf kan blijken dat bij de begrotingsbehandeling meer financiële ruimte beschikbaar was dan werd gepresenteerd, waardoor eerder gemaakte keuzes mogelijk niet nodig waren geweest.

Het onderzoek richt zich op de vraag of de wijze waarop binnen de gemeente De Ronde Venen wordt begroot, de raad voldoende inzicht geeft in de baten en lasten, en in hoeverre dit inzicht kan worden verbeterd. Daarbij wordt onderzocht of en in welke mate sprake is van onderbesteding ten opzichte van de oorspronkelijke en gewijzigde begroting, of deze onderbesteding structureel van aard is en binnen welke programma's of taakvelden zij zich voordoet.

Daarnaast besteedt het onderzoek aandacht aan de normenkaders rond begroten en verantwoorden. Er wordt gekeken naar de landelijke regels die gelden voor gemeenten, de normen die daaruit zijn af te leiden en de mate waarin deze normen binnen de gemeentelijke organisatie bekend zijn en worden toegepast. Ook wordt onderzocht welke aanvullende normen lokaal zijn vastgesteld, bijvoorbeeld via de financiële verordening, en of deze daadwerkelijk richtinggevend zijn voor de begrotingspraktijk en de verantwoording over onderbesteding.

Tot slot brengt het onderzoek de oorzaken en gevolgen van onderbesteding in beeld. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar financiële oorzaken, maar ook naar de politieke en bestuurlijke effecten, zoals de impact op besluitvorming en sturing door de raad. Met het onderzoek beoogt de Rekenkamer handvatten te bieden om het begrotingsproces te verbeteren en de informatiepositie van de raad te versterken, zodat deze zijn kaderstellende en controlerende rol beter kan vervullen.

Nieuw onderzoek

Tevens hebben we recent besloten tot het doen van een nieuw onderzoek, waarvoor we ons laten inspireren door mogelijkheden en potentiële risico's voor de gemeente als gevolg van nieuwe wetgeving. Het betreft een onderzoek naar de gevolgen van de Wet versterking regie Volkshuisvesting. Reeds bekend is dat dit wetsvoorstel naar de mening van VNG en IPO niet voorzien is van afdoende instrumentarium.

4. Financiën

De Rekenkamer De Ronde Venen heeft een budget van 58.800 euro. Het financieel overzicht 2025 en begroting 2026 zien er als volgt uit:

2025	Begroting	Werkelijk	Resterend Budget
Vergoeding leden RKC	6400	4.807	1.593
Overige goederen en diensten	20.540	7.966	12.575
Contributies en lidmaatschappen	520	440	
Licenties en abonnementen	0	0	
Presentiegelden com reis verblijf	3.820	4.752	
WKR overig	0	0	
Totaal	**31.280**	**17.964**	**29**
2026	**Begroting**		
Vergoeding leden RKC	6.580		
Overige goederen en diensten	46.815		
Contributies en lidmaatschappen	520		
Presentiegelden com reis verblijf	4.885		
WKR overig	0		
Totaal	58.800		

Nb. De bedragen worden jaarlijks bij de begroting geïndexeerd.

*De vergoedingen van de rekenkamerleden en de voorzitter worden jaarlijks, conform de verordening, geïndexeerd met hetzelfde bedrag als de vergoeding voor raadsleden. Dat bedrag is te laat bekend om bij de begroting me te nemen. De rekenkamer verzoekt de griffie deze aanpassing bij de eerste bestuursrapportage te verwerken.

De vergoeding voor de leden van de rekenkamer is in dit geval al geïndexeerd met 2,8%. Dit is conform de begroting van de gemeente.

5. Tot slot

Met dit jaarplan zet de rekenkamer zich in om haar taak van onafhankelijk toezicht en verantwoording met zorg en precisie uit te voeren. Wij zullen ons blijven richten op het bevorderen van transparantie, het versterken van de effectiviteit en de efficiency van het gemeentelijk beleid. Door gedegen onderzoeken en constructieve aanbevelingen dragen wij bij aan het vertrouwen van de gemeenteraad en de inwoners in de goede besteding van publieke middelen.

In 2026 blijven wij ons inzetten voor een open en transparante samenwerking met de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en andere betrokkenen. Alleen door gezamenlijk te werken aan het verbeteren van de gemeentelijke organisatie, kunnen we ervoor zorgen dat de middelen van de gemeente optimaal bijdragen aan het welzijn van onze inwoners. Zo zijn we verheugd dat vanaf 2026 ondersteuning vanuit de griffie komt.

Wij kijken ernaar uit om in 2026 wederom een waardevolle bijdrage te leveren aan goed en verantwoord bestuur binnen onze gemeente De Ronde Venen.